Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deveto vijeće)

2. travnja 2020.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Platne usluge na unutarnjem tržištu – Direktiva 2007/64/EZ – Materijalno i osobno područje primjene – Platne usluge izvršene u valuti koja nije euro ni valuta države članice izvan europodručja – Platne usluge koje pruža kreditna institucija – Neizvršenje ili pogrešno izvršenje platnog naloga – Odgovorna osoba – Postupak bonitetnog nadzora – Žalbeni postupci – Izvansudsko rješavanje sporova – Nadležna tijela"

U predmetu C-480/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputila Augstākā tiesa (Vrhovni sud, Latvija), odlukom od 13. srpnja 2018., koju je Sud zaprimio 23. srpnja 2018., u postupku koji je pokrenuo

„PrivatBank" AS,

uz sudjelovanje:

Finanšu un kapitāla tirgus komisija,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: S. Rodin, predsjednik vijeća, K. Jürimäe i N. Piçarra (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: G. Pitruzzella,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za latvijsku vladu, I. Kucina i J. Davidoviča, u svojstvu agenata,

– za češku vladu, M. Smolek, J. Vláčil i L. Dvořáková, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, I. Naglis i H. Tserepa-Lacombe, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 7. studenoga 2019.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: latvijski

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. stavka 2. i članaka 20., 21., 75. i 80. do 82. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL 2007., L 319, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 2., str. 172.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/111/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. (SL 2009., L 302, str. 97.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 9., str. 260.; u daljnjem tekstu: Direktiva 2007/64).

2 Zahtjev je upućen u okviru postupka koji je pokrenulo društvo „Privatbank" AS, kreditna institucija sa sjedištem u Latviji, u vezi sa zakonitosti odluke Finanšu un kapitāla tirgus komisije (Odbor za financijska tržišta i tržišta kapitala, Latvija; u daljnjem tekstu: Odbor za tržišta) kojom mu je izrečena novčana kazna zbog neizvršenja platnog naloga.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Direktiva 2007/64 stavljena je izvan snage i zamijenjena Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL 2015., L 337, str. 35.) s učinkom od 13. siječnja 2018. Međutim, uzimajući u obzir vrijeme kada su se dogodile činjenice u glavnom postupku, na taj se postupak i dalje primjenjuje Direktiva 2007/64.

4 Uvodne izjave 5., 6., 8., 10., 11., 14., 20., 43., 46. i 50. do 52. Direktive 2007/64 glase kako slijedi:

„(5) Taj bi pravni okvir [za platne usluge] trebao osigurati koordinaciju nacionalnih odredbi o bonitetnim zahtjevima, pristup tržištu novim pružateljima usluga platnog prometa, zahtjeva obavješćivanja te odnosnih prava i obveza korisnika i pružatelja usluga platnog prometa. […]

(6) Međutim, nije primjereno da navedeni pravni okvir bude u potpunosti sveobuhvatan. Njegovu bi primjenu trebalo ograničiti na pružatelje platnih usluga čija je glavna djelatnost pružanje platnih usluga korisnicima platnih usluga. […]

[…]

(8) Potrebno je odrediti kategorije pružatelja platnih usluga koji zakonito smiju pružati platne usluge u [Uniji], kao što su kreditne institucije koje primaju depozite od korisnika koji se mogu koristiti za financiranje platnih transakcija te koje i dalje podliježu bonitetnim zahtjevima iz Direktive 2006/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o osnivanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija [(SL 2006., L 177, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 8., str. 58.)]. […]

[…]

(10) […] [P]rimjereno [je] uvesti novu kategoriju pružatelja platnih usluga, ‚institucije za platni promet', propisivanjem izdavanja odobrenja za rad pravnim osobama izvan postojećih kategorija za pružanje platnih usluga na cijelom području Zajednice, podložno strogim i opsežnim uvjetima. Tako bi se na navedene usluge primjenjivali jednaki uvjeti u cijeloj [Uniji]. […]

(11) […] Zahtjevi za institucije za platni promet trebali bi odražavati činjenicu da se institucije za platni promet bave specijaliziranim i ograničenim aktivnostima te su pri tome izložene rizicima koji su užeg opsega i lakši za nadziranje i kontrolu nego oni koji nastaju pri širem spektru aktivnosti kreditnih institucija. […]

[…]

(14) Potrebno je da države članice odrede tijela nadležna za davanje odobrenja za rad institucijama za platni promet, obavljanje nadzora i odlučivanje o oduzimanju odobrenja za rad. […] Međutim, sve bi odluke nadležnih tijela trebale biti osporive pred sudom. […]

[…]

(20) Budući da potrošači i poduzeća nisu u istom položaju, nije im potrebna ista razina zaštite. Iako je važno zajamčiti prava potrošačima […] odredbama od kojih ugovorom nije moguće odstupiti, razumno je dopustiti poduzećima i organizacijama da se dogovore drugačije. […] U svakom slučaju određene temeljne odredbe ove Direktive trebale bi se uvijek primjenjivati neovisno o statusu korisnika.

[…]

(43) S ciljem poboljšanja učinkovitosti plaćanja diljem [Unije], za sve naloge za plaćanje koje je zadao platitelj, a koji su nominirani u eurima ili valuti države članice izvan europodručja, […] trebao bi biti određen rok izvršenja od najviše jednog dana. Budući da su nacionalne infrastrukture platnog prometa često vrlo učinkovite te kako bi se spriječilo smanjenje razine postojeće kvalitete usluge, državama članicama treba dopustiti da gdje je potrebno zadrže ili usvoje pravila koja određuju kraći rok izvršenja od jednog radnog dana.

[…]

(46) […] [U] cijelosti je prikladno da, osim u iznimnim i nepredvidivim okolnostima, odgovornost za izvršenje platne transakcije primljene od korisnika bude dodijeljena pružatelju platnih usluga, osim vezano uz djela i propuste pružatelja platnih usluga primatelja plaćanja za koja je odgovoran jedino primatelj plaćanja. […] Kad je iznos plaćanja odobren [uknjižen] na račun pružatelja platnih usluga primatelja, primatelj bi plaćanja trebao odmah imati pravo za odobrenje njegovog računa [pravo potraživati taj iznos na svom računu] kod svog pružatelja platnih usluga.

[…]

(50) Potrebno je osigurati učinkovito izvršenje odredbi nacionalnog prava donesenih temeljem ove Direktive. Stoga bi se trebali uspostaviti prikladni postupci za rješavanje pritužbi protiv pružatelja platnih usluga koji ne poštuju navedene odredbe te, prema potrebi, za osiguravanje određivanja učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih sankcija.

(51) Ne dovodeći u pitanje pravo potrošača na pokretanje postupka pred sudovima, države bi članice trebale osigurati lako dostupno i troškovno prihvatljivo izvansudsko rješavanje sporova između pružatelja platnih usluga i potrošača na temelju prava i obveza sukladno ovoj Direktivi. […]

(52) Države bi članice trebale odrediti jesu li nadležna tijela odgovorna za davanje odobrenja za rad institucijama za platni promet također i tijela nadležna za izvansudski žalbeni postupak i izvansudsko rješavanje sporova.”

5 Člankom 1. stavkom 1. Direktive 2007/64 predviđeno je:

„Ovom se Direktivom utvrđuju pravila u skladu s kojima države članice razlikuju sljedećih šest kategorija pružatelja platnih usluga:

(a) kreditne institucije u smislu članka 4. stavka 1. točke (a) Direktive 2006/48/EZ, uključujući podružnice u smislu članka 4. stavka 3. [te] [d]irektive, koje u [Uniji] imaju kreditne institucije čije je sjedište u ili izvan [Unije], u skladu s člankom 38. spomenute Direktive;

[…]

(d) institucije za platni promet u smislu ove Direktive;

[…]"

6 Članak 2. Direktive 2007/64, naslovljen „Područje primjene", određuje:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na platne usluge pružene u [Uniji]. Međutim, uz iznimku članka 73. [Datum valute i raspoloživost sredstava], glave III. i IV. [Transparentnost uvjeta i zahtjevi obavješćivanja za platne usluge] i IV. [Prava i obveze u vezi s pružanjem i korištenjem platnih usluga] primjenjuju se samo ako su pružatelj platnih usluga platitelja i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili [jedini] pružatelj […] platne usluge u platnim transakcijama smješteni u [Uniji].

2. Glave III. i IV. primjenjuju se na platne usluge izvršene u eurima ili u valuti države članice izvan europodručja.

[…]"

7 Na temelju članka 4. te direktive:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

4. ‚institucija za platni promet' znači pravna osoba koja je dobila odobrenje za rad sukladno članku 10. za pružanje i obavljanje platnih usluga u [Uniji];

[…]

10. ‚korisnik platnih usluga' znači fizička ili pravna osoba koja koristi platnu uslugu u svojstvu platitelja ili primatelja plaćanja, ili oboje;

11. ‚potrošač' znači fizička osoba koja u ugovorima o platnim uslugama obuhvaćen[ima] ovom Direktivom djeluje u svrhe koje nisu trgovinske, poslovne ili profesionalne;

[…]"

8 Člankom 20. Direktive 2007/64, naslovljenim „Određivanje nadležnih tijela", koji se nalazi u glavi II., naslovljenoj „Pružatelji platnih usluga", predviđa se:

„1. Države članice određuju nadležna tijela odgovorna za izdavanje odobrenja za rad i bonitetni nadzor institucija za platni promet te koja trebaju obavljati propisane zadaće sukladno ovoj glavi, javna tijela ili organe koje priznaje nacionalno pravo ili javna tijela koja za tu namjenu izričito ovlašćuje nacionalno pravo, uključujući nacionalne središnje banke.

[…]

2. Države članice osiguravaju da nadležna tijela određena sukladno stavku 1. imaju sve ovlasti potrebne za obavljanje [svojih] zadaća.

[…]

5. Stavak 1. ne podrazumijeva da nadležna tijela moraju nadzirati druge poslovne djelatnosti institucija za platni promet koje nisu pružanje platnih usluga navedene u Prilogu […].”

9 U članku 21. te direktive, naslovljenom „Nadzor”, koji se također nalazi u njezinoj glavi II., navodi se:

„1. Države članice osiguravaju da nadzor koji obavljaju nadležna tijela s ciljem provjere kontinuiranog usklađivanja s ovom glavom bude proporcionalan, primjeren i osjetljiv na rizike kojima su izložene institucije za platni promet.

S ciljem provjere usklađenosti s ovom glavom, nadležna tijela imaju pravo poduzeti sljedeće korake, a posebno:

(a) zahtijevati od institucije za platni promet sve podatke koji su joj potrebni za nadzor usklađenosti;

(b) obavljati izravan nadzor institucija za platni promet, svih zastupnika ili podružnica koje pružaju platne usluge za koje je odgovorna institucija za platni promet ili svih subjekata kojima su aktivnosti eksternalizirane;

(c) izdati preporuke, smjernice i, ako je potrebno, obvezujuće upravne odredbe; […]

[…]

2. Ne dovodeći u pitanje postupke za oduzimanje odobrenja i odredbe kaznenog prava, države članice propisuju da njihova dotična nadležna tijela mogu odrediti ili nametnuti institucijama za platni promet ili onima koji učinkovito kontroliraju poslovanje institucija za platni promet koje krše zakone, ili druge propise vezano uz nadzor ili provođenje poslova pružanja platnih usluga, kazne ili mjere čiji je cilj otkloniti uočeno kršenje ili uzroke tog kršenja.

[…]”

10 Iz članka 51. stavka 1. prve rečenice navedene direktive proizlazi da, kada korisnik platnih usluga nije potrošač, stranke mogu dogovoriti da se, među ostalim, članak 75. te direktive u cijelosti ili djelomično ne primjenjuje.

11 Članak 75. Direktive 2007/64, naslovljen „Neizvršenje ili pogrešno izvršenje”, određuje:

„1. Kad platitelj zadaje nalog za plaćanje, njegov pružatelj platnih usluga odgovoran je […] platitelju za ispravno izvršenje platne transakcije, osim ako dokaže platitelju i, ako je potrebno, pružatelju platnih usluga primatelja plaćanja da je pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja primio iznos platne transakcije u skladu s člankom 69. stavkom 1., u kojem slučaju je pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja odgovoran primatelju plaćanja za ispravno izvršenje platne transakcije.

Ako je pružatelj platnih usluga platitelja odgovoran sukladno prvom podstavku, on bez odgode nadoknađuje platitelju iznos neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije te, ako je to primjenjivo, dovodi terećeni račun za plaćanje [vraća stanje terećenog računa za plaćanje] u stanje u kojem bi bio da nije izvršena neispravna platna transakcija.

Ako je pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja odgovoran sukladno prvom podstavku, on bez odgode stavlja iznos platne transakcije na raspolaganje primatelju plaćanja te, ako je to primjenjivo, za odgovarajući iznos odobrava račun za plaćanje primatelja plaćanja.

[…]

2. […]

U slučaju neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije za koju pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja nije odgovoran sukladno prvom i drugom podstavku, pružatelj platnih usluga platitelja odgovoran je platitelju. Ako je pružatelj platnih usluga platitelja odgovoran u tom smislu on, prema potrebi i bez odgode, nadoknađuje platitelju iznos neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije te dovodi terećeni račun za plaćanje [vraća stanje terećenog računa za plaćanje] u stanje u kojem bi bio da nije izvršena neispravna platna transakcija.

[…]”

12 U skladu s člankom 80. te direktive, naslovljenim „Žalbe”:

„1. Države članice osiguravaju pokretanje postupaka koji korisnicima usluga platnog prometa i drugim zainteresiranim strankama, uključujući udruge potrošača, omogućuju podnošenje žalbi nadležnim tijelima vezano za navodna kršenja odredbi nacionalnog prava kojim se provode odredbe ove Direktive od strane pružatelja usluga platnog prometa.

2. Kada je to primjereno i ne dovodeći u pitanje pravo pokretanja postupka pred sudom u skladu s nacionalnim procesnim pravom, nadležna tijela u odgovoru obavješćuju podnositelja žalbe o postojanju izvansudskog žalbenog postupka te izvansudskog rješavanja sporova sukladno članku 83.”

13 U stavku 1. članka 81. navedene direktive, naslovljenog „Sankcije”, predviđa se:

„Države članice utvrđuju pravila o kaznama koja se primjenjuju na kršenje nacionalnih odredbi donesenih na temelju ove Direktive te poduzimaju sve potrebne mjere za osiguravanje njihove provedbe. Te sankcije su učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.”

14 Članak 82. Direktive 2007/64, naslovljen „Nadležna tijela”, u stavku 1. određuje:

„Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale da tijela ovlaštena za osiguravanje poštovanja odredbi nacionalnog prava koje su donesene sukladno zahtjevima utvrđenim u ovom Odjeljku primjenjuju žalbene postupke i kazne iz članka 80. stavka 1. i članka 81. stavka 1.”

15 Članak 83. te direktive, naslovljen „Izvansudsko rješavanje spora”, u stavku 1. utvrđuje:

„Države članice osiguravaju uspostavljanje adekvatnih i učinkovitih izvansudskih žalbenih postupaka i postupaka izvansudskog rješavanja sporova za rješavanje sporova između korisnika platnih usluga i njihovih pružatelja platnih usluga u sporovima vezano uz prava i obveze iz ove Direktive, pri čemu se, ako je moguće, koriste postojeća tijela.”

16 Iz članka 86. navedene direktive, naslovljenog „Potpuno usklađivanje”, proizlazi da, ne dovodeći u pitanje izuzeća koja navodi, u mjeri u kojoj ona sadržava „usklađene odredbe, države članice ne smiju zadržati ili uvoditi druge odredbe osim onih koje su utvrđene ovom Direktivom”.

Latvijsko pravo

17 Članak 2. stavak 3. Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likumsa (Zakon o platnim uslugama i elektroničkom novcu, *Latvijas Vēstnesis*, 2010., br. 43), u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o platnim uslugama), određuje:

„Članci 57. [do] 96. [i] 98. [do] 104. ovog zakona primjenjuju se na pružatelje platnih usluga koji te usluge pružaju u Latviji ako se pružatelj platnih usluga platitelja i primatelja nalazi u državi članici i pruža platne usluge u eurima ili u službenoj valuti države članice."

18 Članak 49. Zakona o platnim uslugama predviđa:

„Radi nadzora usklađenosti poslovanja institucija za platni promet sa zahtjevima ovog zakona, Odbor [za tržišta] ima ovlast:

1. zatražiti da mu institucija za platni promet dostavi podatke potrebne za provedbu nadzora;

2. provoditi inspekcijske preglede u institucijama za platni promet."

19 Na temelju članka 56. stavaka 1. i 2. Zakona o platnim uslugama:

„1. Ako Odbor [za tržišta] utvrdi da institucija ne postupa u skladu sa zahtjevima navedenima u poglavljima II. [do] VI. ovog zakona […] ili izravno primjenjivim aktima institucija Unije, poziva instituciju [za platni promet] da odmah poduzme mjere potrebne za uklanjanje tog propusta.

2. Uz primjenu odredbi navedenih u stavku 1. ovog članka, Odbor [za tržišta] ovlašten je za provedbu jedne ili više sljedećih mjera:

[…]

(5) izreći novčane kazne do 100 000 [latvijskih latsa (LVL) (oko 140 000 eura)]."

20 Na temelju članka 99. Zakona o platnim uslugama:

„1. Ako je platitelj zadao platni nalog, njegov pružatelj platnih usluga odgovoran mu je za uredno izvršenje plaćanja, osim ako dokaže platitelju i, ako je potrebno, pružatelju platnih usluga primatelja da je potonji primio iznos plaćanja u skladu s člankom 94. stavkom 1. ovog zakona. Ako pružatelj platnih usluga platitelja može to dokazati, pružatelj platnih usluga primatelja odgovoran je za uredno izvršenje plaćanja.

[…]

9. U slučaju neizvršenja ili pogrešnog izvršenja plaćanja i ako pružatelj platnih usluga primatelja nije odgovoran u skladu s ovim člankom, pružatelj platnih usluga platitelja odgovoran je platitelju.

10. Ako je pružatelj platnih usluga platitelja odgovoran u skladu sa stavkom 9. ovog članka, on odmah nadoknađuje platitelju iznos plaćanja koji nije izvršio ili koji je pogrešno izvršio ili vraća platiteljev račun za plaćanje s kojeg je naplaćen predmetni iznos u stanje u kojem bi bio da nije izvršeno pogrešno plaćanje."

21 Članak 105. Zakona o platnim uslugama određuje:

„[…]

2. Odbor [za tržišta] u skladu s propisima razmatra žalbe koje podnesu korisnici platnih usluga ili imatelji elektroničkog novca koji se ne smatraju potrošačima u smislu Zakona o zaštiti potrošača u vezi s nepoštovanjem odredbi poglavlja [od] VII. [do] XIV. ovog zakona, ako to nepoštovanje ugrožava ili bi moglo ozbiljno ugroziti interese gore spomenute skupine korisnika platnih usluga ili imatelja elektroničkog novca (kolektivni interesi). […]

[…]

5. Ako Odbor [za tržišta] u upravnom postupku utvrdi da povreda odredbi poglavlja [od] VII. [do] XIV. ovog zakona ugrožava ili bi mogla ozbiljno ugroziti kolektivne interese korisnika platnih usluga ili imatelja elektroničkog novca koji se ne smatraju potrošačima u smislu Zakona o zaštiti potrošača, ovlašten je donijeti odluku kojom se pružatelju platnih usluga ili izdavatelju elektroničkog novca nalaže prestanak nepoštovanja odredbi poglavlja [od] VII. [do] XIV. ovog zakona ili uklanjanje počinjenih nepravilnosti te utvrditi rok za provedbu mjera koje su potrebne u tu svrhu.

[…]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

22 Društvo Forcing Development Ltd zadalo je 16. studenoga 2011. društvu PrivatBank, čiji je klijent, platni nalog radi prijenosa iznosa od 394 138,12 američkih dolara (USD) (oko 347 130 eura) na račun treće stranke otvoren u banci Bankas Snoras AB (u daljnjem tekstu: Snoras), sa sjedištem u Litvi.

23 Isti dan u 15.08 sati Lietuvos bankas (Središnja banka Litve) dostavio je društvu Snoras svoju odluku kojom mu se određuje moratorij i zabranjuje pružanje svih vrsta financijskih usluga.

24 Također istog dana u 15.24 sati društvo PrivatBank uputilo je platni nalog društvu Snoras u okviru sustava SWIFT kojim se račun društva Forcing Development teretio za iznos od 394 138,12 USD (oko 347 130 eura) i kojim su sredstva prenesena na njegov odgovarajući račun u toj potonjoj banci.

25 Društvo Snoras primilo je u 16.20 sati sredstva koja je prenijelo društvo PrivatBank te ih je uknjižilo na odgovarajući račun društva PrivatBank, ali je zbog moratorija koji je odredila Središnja banka Litve blokiralo sredstva na potonjem računu i nije ih knjižilo na račun treće stranke niti ih je vratilo društvu PrivatBank.

26 Društvo PrivatBank istaknulo je protiv društva Snoras potraživanje od 394 138,12 USD (oko 347 130 eura).

27 Društvo Forcing Development podnijelo je 25. listopada 2012. Odboru za tržišta prigovor protiv društva PrivatBank u kojem je istaknulo da ono nije vratilo iznos koji mu je stavljen na raspolaganje radi izvršenja platnog naloga.

28 Odlukom od 4. srpnja 2013. Odbor za tržišta prije svega je utvrdio da je, u skladu s člankom 99. stavkom 9. Zakona o platnim uslugama, društvo PrivatBank odgovorno za izvršenje platnog naloga koji je zadalo društvo Forcing Development, zatim je naložio društvu PrivatBank da ocijeni nužnost izmjena svojeg sustava i unutarnjih nadzornih postupaka i da ga obavijesti o rezultatima te ocjene najkasnije do 30. kolovoza 2013. te je, naposljetku, izrekao društvu PrivatBank novčanu kaznu u iznosu od 100 000 LVL (oko 140 000 eura).

29 Ta je odluka potvrđena odlukom Odbora za tržišta od 17. listopada 2013. U toj odluci Odbor za tržišta ponovno je napomenuo da je društvo PrivatBank odgovorno na temelju članka 99. stavaka 1. do 9. Zakona o platnim uslugama jer nije moglo dokazati da je društvo Snoras primilo iznos plaćanja u zadanom roku. Dodao je da nije utvrđeno da su društva PrivatBank i Forcing Development ugovorila druge odredbe za uređenje svojih uzajamnih odnosa.

30 Društvo Forcing Development zatražilo je u studenome 2013. na temelju ugovora o tekućem računu koji je sklopilo s društvom PrivatBank u postupku arbitraže povrat iznosa koji mu je stavilo na raspolaganje za izvršenje platnog naloga.

31 Arbitražni sud 4. veljače 2014. odbio je zahtjev društva Forcing Development. Odlučio je da je društvo PrivatBank poštovalo obveze koje ima na temelju članka 99. stavka 1. Zakona o platnim uslugama kao i Direktive 2007/64, s obzirom na to da je društvo Snoras primilo od društva PrivatBank iznos koji je potreban za izvršenje predmetnog platnog naloga. Arbitražni sud smatra da, u skladu sa Zakonom o platnim uslugama, pružatelj platnih usluga platitelja nema obvezu na svojim bankovnim računima raspolagati iznosima koji su dovoljni da odmah izvrši moguće platne naloge svih svojih klijenata. Taj se zakon ograničava na to da pružatelju platnih usluga određuje rok – najkasnije do kraja radnog dana nakon dana u kojem je izdan platni nalog koji je korisnik zadao – za izvršenje takvih naloga i, prema tome, za knjiženje potrebnog iznosa na bankovni račun primatelja ili pružatelja platnih usluga primatelja.

32 Društvo PrivatBank podnijelo pred Administratīvā apgabaltiesom (Okružni upravni sud, Latvija) tužbu za poništenje odluke od 17. listopada 2013., navedene u točki 29. ove presude, i za naknadu navodno pretrpljene imovinske štete. U prilog svojoj tužbi društvo PrivatBank istaknulo je da ga društvo Snoras nije obavijestilo o neizvršenju plaćanja u roku predviđenom ugovorom kojim se uređuju njihovi uzajamni odnosi. Kao dokaz u spis je priložilo arbitražnu odluku od 4. veljače 2014.

33 Administratīvā apgabaltiesa (Okružni upravni sud) odbila je tužbu presudom od 5. kolovoza 2015. Taj je sud utvrdio, s jedne strane, da zbog činjenice da društvo PrivatBank nije osiguralo dovoljno sredstava na računu u banci Snoras platni nalog koji je zadalo društvo Forcing Development nije mogao biti pravodobno izvršen i, s druge strane, da na temelju članka 99. Zakona o platnim uslugama društvo Snoras nije odgovorno za neizvršenje platnog naloga jer nije raspolagalo sredstvima za njegovo izvršenje. Što se tiče stanja računa društva PrivatBank u banci Snoras, navedeni sud utvrdio je da ono zakonito drži predmetni iznos, iako mu, s obzirom na okolnosti, ne može pristupiti. Isti je sud zaključio da je, neovisno o arbitražnoj odluci od 4. veljače 2014., Odbor za tržišta pravilno utvrdio da je društvo PrivatBank povrijedilo članak 99. stavak 9. Zakona o platnim uslugama, odredio mu da ocijeni potrebu izmjena svojeg sustava i unutarnjih nadzornih postupaka te mu izrekao novčanu kaznu u iznosu od 100 000 LVL (oko 140 000 eura) kako bi spriječio da se takve okolnosti ponove. Administratīvā apgabaltiesa (Okružni upravni sud) nije uzela u obzir arbitražnu odluku od 4. veljače 2014.

34 PrivatBank je podnio žalbu u kasacijskom postupku protiv presude Administratīvā apgabaltiese (Okružni upravni sud) pred sudom koji je uputio zahtjev.

35 PrivatBank ističe, prije svega, da je sud prvog stupnja prekoračio svoju nadležnost time što je odlučio da to društvo zadržava odgovornost na temelju članka 99. stavka 9. Zakona o platnim uslugama. Naime, budući da je odgovornost prema društvu Forcing Development u vezi s izvršenjem platnog naloga o kojem je riječ u glavnom postupku pitanje građanskog prava, a ne upravnog prava, taj sud vezan je arbitražnom odlukom koju je arbitražni sud nadležan za građanskopravne odnose donio 4. veljače 2014. Osim toga, budući da je arbitražni sud odlučio da društvo PrivatBank nije odgovorno za neizvršenje platnog naloga, Odbor za tržišta ne može ga obvezati da izmijeni svoj sustav unutarnjeg nadzora. U tim okolnostima izricanje novčane kazne nije opravdano.

36 PrivatBank usto ističe da članak 99. Zakona o platnim uslugama omogućuje da se pružatelja usluga oslobodi svake odgovornosti u odnosu na korisnike tih usluga ako se oni o tome tako dogovore. Budući da su društva PrivatBank i Forcing Development sklopila ugovor o tekućem računu prema kojem prvo od njih nije odgovorno za sredstva koja se prenose između bankarskih sustava, njegovu bi odgovornost trebalo ocijeniti na temelju odredbi navedenog ugovora, a ne članka 99. Zakona o platnim uslugama.

37 Odbor za tržišta u svojim očitovanjima na žalbu u kasacijskom postupku najprije je istaknuo da mu članak 105. stavak 2. Zakona o platnim uslugama daje ovlast za razmatranje žalbi koje podnesu korisnici platnih usluga koji se ne mogu smatrati potrošačima. Osim toga, ističe da je odluku od 17. listopada 2013. donio na temelju članka 113. Kredītiestāžu likumsa (Zakon o kreditnim institucijama), kojim mu se daje ovlast donošenja odluka u odnosu na kreditne institucije koje ne poštuju propise koji se na njih primjenjuju, jer je društvo PrivatBank kreditna institucija, a ne institucija za platni promet u smislu članka 4. točke 4. Direktive 2007/64. U tim okolnostima Odbor za tržišta smatra da društvo PrivatBank podliježe njegovu nadzoru kao pružatelj platnih usluga, među ostalim, u pogledu odgovornosti na temelju članka 99. Zakona o platnim uslugama, kojim se provodi članak 75. Direktive 2007/64.

38 U odgovoru na pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev u vezi s primjenjivosti Zakona o platnim uslugama na spor koji se odnosi na pružanje platnih usluga u američkim dolarima Odbor za tržišta ističe da kreditna institucija može odlučiti da usluge koje nisu izvršene u eurima ili u valuti države članice izvan europodručja podliježu zahtjevima iz tog zakona ako smatra da ih može ispuniti u pogledu takvih usluga. Odbor za tržišta na temelju internih propisa društva PrivatBank zaključuje da je ono tako odlučilo te je stoga njegove djelatnosti ispitao s obzirom na relevantne odredbe Zakona o platnim uslugama.

39 U tom pogledu Odbor za tržišta ističe da, čak i ako Zakon o platnim uslugama, u skladu s člankom 51. Direktive 2007/64, omogućuje da se utvrde određena odstupanja od njegovih odredbi kada korisnik platnih usluga nije potrošač, takvom mogućnosti ne može se koristiti u zloj vjeri, zlouporabom položaja moći u kojem se nalazi kreditna institucija, kako bi se utvrdio sustav odgovornosti s ciljem zaobilaženja sustava iz članka 99. Zakona o platnim uslugama i prebacivanja potpune odgovornosti za neizvršenje platnog naloga na klijenta. Ugovor o tekućem računu koji su društva PrivatBank i Forcing Development sklopila 11. travnja 2005. stoga valja ocijeniti s obzirom na to razmatranje. Međutim, taj ugovor ne samo da utvrđuje odstupanja od primjene određenih odredbi Direktive 2007/64 nego im je u potpunoj suprotnosti.

40 Sud koji je uputio zahtjev pita, s jedne strane, je li žalbeni postupak iz Zakona o platnim uslugama usklađen s Direktivom 2007/64 kada se te usluge ne izvršavaju u eurima ili u valuti države članice izvan europodručja. S druge strane, pita jesu li s tom direktivom usklađene ovlasti koje taj zakon daje Odboru za tržišta u okviru takvog postupka.

41 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev podsjeća na to da Zakon o platnim uslugama ovlašćuje Odbor za tržišta na razmatranje ne samo žalbi koje se odnose na usluge izvršene u eurima ili u valuti države članice izvan europodručja nego i žalbi koje se odnose na platne usluge izvršene u svakoj drugoj valuti, iako se člankom 2. stavkom 2. Direktive 2007/64 primjenjivost žalbenih postupaka iz njezinih članaka 80. do 82. ograničava na platne usluge izvršene u eurima ili u valuti države članice izvan europodručja.

42 Suprotno tomu, sud koji je uputio zahtjev smatra da područje primjene članaka 20. i 21. Direktive 2007/64 nije ograničeno na platne usluge izvršene u eurima ili u valuti države članice izvan europodručja. Stoga se na temelju tih odredbi, a osobito članka 20. stavka 5. te direktive, može zaključiti da su tijela koja moraju odrediti države članice na temelju navedenih odredbi nadležna

osigurati usklađenost ne samo s odredbama iz glave II. navedene direktive nego i s onima iz njezinih glava III. i IV. u pogledu djelatnosti pružanja platnih usluga izvršenih u valutama koje nisu euro ni valuta država članica izvan europodručja.

43 Naposljetku, ako nadležnost koju Direktiva 2007/64 dodjeljuje nacionalnim tijelima poput Odbora za tržišta obuhvaća i djelatnosti pružatelja platnih usluga izvršenih u valuti trećih zemalja, sud koji je uputio zahtjev smatra da je potrebno detaljnije odrediti granice nadležnosti tih tijela u okviru primjene članka 75. te direktive.

44 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev smatra da Zakon o platnim uslugama ne ovlašćuje Odbor za tržišta da rješava sporove između pružatelja i korisnika platnih usluga, već da takvu nadležnost, naprotiv, imaju sudionici transakcije (članak 104.), miritelji Udruženja poslovnih banaka Latvije ili sudovi (članak 106.). U tim okolnostima valja pojasniti je li Odbor za tržišta ovlašten, u okviru postupka bonitetnog nadzora predviđenog člancima 20. i 21. Direktive 2007/64 ili žalbenih postupaka predviđenih člankom 80. te direktive, rješavati sporove između platitelja i pružatelja platnih usluga proizišle iz pravnih odnosa na koje upućuje članak 75. navedene direktive, odnosno utvrđivati tko je odgovoran za neizvršenje ili pogrešno izvršenje platne transakcije. U slučaju potvrdnog odgovora, važno je utvrditi dokaznu vrijednost arbitražne odluke kojom se rješava spor između platitelja i pružatelja platnih usluga.

45 S obzirom na navedeno, Augstākā tiesa (Vrhovni sud, Latvija) odlučila je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li u skladu s člankom 2. stavkom 2. Direktive [2007/64] nacionalni propis prema kojem je Odbor za tržišta nadležan za razmatranje žalbi korisnika platnih usluga, uključujući one koje nisu izvršene u eurima ili u službenoj valuti države članice [izvan europodručja], te, posljedično, za utvrđivanje povreda Zakona [o platnim uslugama] i izricanje kazni?

2. Treba li članak 20. stavke 1. i 5. i članak 21. stavak 2. Direktive [2007/64] tumačiti na način da se njima predviđa mogućnost da nadležno tijelo provodi nadzor i izriče kazne čak i za platne usluge koje nisu izvršene u eurima ili u valuti države [članice] izvan europodručja?

3. Je li nadležno tijelo ovlašteno, za potrebe obavljanja nadzornih funkcija predviđenih člancima 20. i 21. Direktive [2007/64] ili za potrebe žalbenih postupaka predviđenih člancima 80. do 82. Direktive [2007/64], rješavati sporove između platitelja i pružatelja platnih usluga proizišle iz pravnih odnosa na koje upućuje članak 75. [te] direktive i utvrđivati tko je odgovoran za neizvršenje ili pogrešno izvršenje transakcije?

4. Treba li nadležno tijelo prilikom izvršavanja nadzornih funkcija predviđenih člancima 20. i 21. Direktive [2007/64] ili žalbenih postupaka predviđenih člancima 80. do 82. [te] direktive uzeti u obzir arbitražnu odluku kojom se rješava spor između pružatelja platnih usluga i korisnika takvih usluga?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

46 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. stavak 2. Direktive 2007/64 tumačiti na način da mu se ne protivi nacionalni propis prema kojem je tijelo iz njezina članka 82. nadležno za razmatranje žalbi i izricanje kazni u slučaju platnih usluga izvršenih u valuti treće zemlje.

47 U tom pogledu, najprije valja podsjetiti na to da se glave III. i IV. Direktive 2007/64, na koje upućuje njezin članak 2. stavak 2., odnose na transparentnost uvjeta i zahtjeva obavješćivanja za platne usluge koje pružaju pružatelji bilo koje kategorije navedene u članku 1. te direktive kao i na prava i obveze u vezi s pružanjem i korištenjem tih usluga. Te se glave primjenjuju na platne usluge izvršene u eurima ili u valuti države članice izvan europodručja pod uvjetom koji se predviđa člankom 2. stavkom 1. navedene direktive, da pružatelj platnih usluga platitelja kao i primatelja plaćanja ili jedini pružatelj platne usluge koji sudjeluje u platnoj transakciji imaju sjedište u Uniji.

48 Također je važno naglasiti da, u skladu s člankom 86. Direktive 2007/64, u mjeri u kojoj ona sadržava usklađene odredbe, države članice ne smiju zadržati ili uvoditi druge odredbe osim onih koje su utvrđene tom direktivom.

49 Međutim, kao što to navodi nezavisni odvjetnik u točki 37. svojeg mišljenja, s obzirom na to da je u ovom slučaju riječ o području podijeljene nadležnosti, u smislu članka 2. stavka 2. u vezi s člankom 4. stavkom 2. točkom (a) UFEU-a, i u onoj mjeri u kojoj Unija Direktivom 2007/64 nije izvršavala svoju zakonodavnu nadležnost za usklađivanje u području platnih usluga na unutarnjem tržištu koje se izvršavaju u valuti treće zemlje, državama članicama dopušteno je na tu kategoriju platnih usluga primjenjivati, među ostalim, odredbe glava III. i IV. te direktive utvrđene za platne usluge koje se izvršavaju u eurima ili u valuti države članice izvan europodručja.

50 S obzirom na navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 2. stavak 2. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da mu se ne protivi nacionalni propis prema kojem je tijelo iz njezina članka 82. nadležno za razmatranje žalbi i izricanje kazni u slučaju platnih usluga izvršenih u valuti treće zemlje.

Drugo pitanje

51 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 20. stavak 5. i članak 21. stavak 2. Direktive 2007/64 tumačiti na način da je tijelo iz njezina članka 20. stavka 1. nadležno za provedbu nadzora i izricanje kazni u slučaju povrede nacionalnih propisa kojima se prenose odredbe glava III. i IV. navedene direktive ako su platne usluge izvršene u valuti treće zemlje.

52 Sud koji je uputio zahtjev temelji to pitanje, s jedne strane, na zaključku da materijalno područje primjene glave II. Direktive 2007/64, koja obuhvaća, među ostalim, njezine članke 20. i 21., ne utvrđuje izuzeće jednako onomu utvrđenom u njezinu članku 2. stavku 2. i, posljedično, da se odredbe te glave primjenjuju i na platne usluge u valuti koja nije euro ni valuta države članice izvan europodručja. S druge strane, iz članka 20. stavka 5. Direktive 2007/64 zaključuje da su nadležna tijela u smislu te odredbe također ovlaštena provoditi nadzor s ciljem provjere usklađenosti s odredbama glava III. i IV te direktive i izricanja kazni u slučaju njihove povrede.

53 U tom pogledu treba istaknuti, kao prvo, da nadležna tijela u smislu članka 20. Direktive 2007/64 imaju zadaću nadzirati institucije za platni promet kako bi provjerila usklađenost s odredbama glave II. te direktive (vidjeti u tom smislu presudu od 10. ožujka 2016., Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, t. 91. i 93.).

54 Kao drugo, kao što to ističe nezavisni odvjetnik u točki 46. svojeg mišljenja, uz činjenicu da se članci 20. i 21. Direktive 2007/64 nalaze u njezinu poglavlju 1. glave II., naslovljenom „Institucije za platni promet”, iz tih odredbi proizlazi da su one primjenjive isključivo na institucije za platni promet koje su određene člankom 4. točkom 4. navedene direktive. Osobno područje primjene navedenih odredbi stoga je ograničeno na kategoriju pružatelja platnih usluga koju čine institucije za platni promet, tako da su kreditne institucije isključene iz tog područja primjene.

55 Isključenje kreditnih institucija iz osobnog područja primjene glave II. Direktive 2007/64 potvrđuju njezine uvodne izjave 8. i 11. Naime, iz njih proizlazi da kreditne institucije koje primaju depozite od korisnika koji se mogu koristiti za financiranje platnih transakcija i dalje podliježu bonitetnim zahtjevima iz Direktive 2006/48, dok institucije za platni promet, čije su specijalizirane i ograničene aktivnosti izložene rizicima koji su užeg opsega i lakši za nadziranje i kontrolu od onih koji nastaju pri aktivnostima kreditnih institucija, podliježu zahtjevima na temelju Direktive 2007/64.

56 Međutim, iz spisa kojim Sud raspolaže proizlazi da je društvo PrivatBank kreditna institucija u smislu članka 1. stavka 1. točke (a) Direktive 2007/64, koji upućuje na članak 4. stavak 1. točku (a) Direktive 2006/48, a ne institucija za platni promet.

57 Budući da članci 20. i 21. Direktive 2007/64 nisu primjenjivi *ratione personae* na kreditne institucije, na drugo pitanje suda koji je uputio zahtjev nije potrebno odgovoriti.

Treće pitanje

58 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 20. i 21. Direktive 2007/64 ili njezine članke 80. do 82. tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis prema kojem su tijela na koja se odnose ti članci ovlaštena pri izvršavanju svojih ovlasti rješavati sporove između platitelja i pružatelja platnih usluga koji nastaju zbog neizvršenja ili pogrešnog izvršenja platne transakcije, na način da utvrde odgovornu osobu za to neizvršenje ili to pogrešno izvršenje u skladu s odredbama članka 75. te direktive.

59 U tom pogledu, prije svega valja podsjetiti na to da, kao što je to navedeno u točkama 54. i 55. ove presude, članke 20. i 21. Direktive 2007/64 nije moguće primijeniti kada je, kao u glavnom predmetu, jedna od stranaka u sporu kreditna institucija u smislu članka 1. stavka 1. točke (a) te direktive, a ne institucija za platni promet u smislu njezina članka 4. točke 4. Stoga nije potrebno odgovoriti na treće pitanje u mjeri u kojoj se ono odnosi na članke 20. i 21. navedene direktive.

60 Nadalje, što se tiče članaka 80. do 82. Direktive 2007/64, čak i ako te odredbe na temelju njezina članka 2. stavka 2. nisu primjenjive na platne usluge izvršene u valuti treće zemlje, Sud je u ovom slučaju nadležan za tumačenje navedenih odredbi u prethodnom postupku jer ih je nacionalni zakonodavac učinio primjenjivima na takve platne usluge (vidjeti po analogiji presude od 21. prosinca 2011., Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, t. 17. i od 13. ožujka 2019., E., C-635/17, EU:C:2019:192, t. 35.).

61 Stoga valja istaknuti, kao prvo, da je, kao što je to utvrđeno u uvodnoj izjavi 50. Direktive 2007/64, cilj postupaka iz njezinih članaka 80. do 82. omogućiti podnošenje žalbi protiv pružatelja platnih usluga koji ne poštuju odredbe koje trebaju poštovati, uključujući one iz glava III. i IV. navedene direktive, i, ako je potrebno, osigurati izricanje učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih sankcija.

62 Kao drugo, treba primijetiti da, osim obveze koju države članice imaju na temelju članaka 80. do 82. Direktive 2007/64 da uspostave žalbene postupke i postupke kažnjavanja za svrhe predviđene tim odredbama, njezin članak 83. također od njih zahtijeva da uspostave izvansudske postupke rješavanja sporova između korisnika i pružatelja platnih usluga u vezi s pravima i obvezama koji proizlaze iz te direktive, pri čemu se, ako je moguće, koriste postojeća tijela. Kao što se to utvrđuje u uvodnoj izjavi 51. navedene direktive, taj lako dostupan i jeftin sustav izvansudskog rješavanja sporova ne dovodi u pitanje pravo potrošača na pokretanje sudskog postupka.

63 Iz prethodno navedenog proizlazi da cilj koji se nastoji postići izvansudskim rješavanjem sporova između pružatelja i korisnika platnih usluga iz članka 83. Direktive 2007/64 nije istovjetan onomu žalbenih postupaka iz njezina članka 80. Naime, cilj potonjih nije ni rješavanje sporova između dotičnih pružatelja i korisnika platnih usluga ni utvrđivanje građanskopravne odgovornosti za štetu

pretrpljenu u tom kontekstu. Međutim, takva okolnost ne isključuje mogućnost da nadležno tijelo u smislu članka 82. Direktive 2007/64 primijeni nacionalne odredbe kojima se provode odredbe članka 75. te direktive kako bi ispitalo osnovanost žalbe podnesene na temelju članka 80. navedene direktive i izreklo kazne za povredu tih odredbi, primjenjujući njezin članak 81.

64 Proizlazi da tijelo koje je nadležno za razmatranje žalbi i izricanje kazni na temelju članaka 80. do 82. Direktive 2007/64 u okviru ovlasti koje ima na temelju tih odredbi nije ovlašteno rješavati sporove između pružatelja i korisnika platnih usluga. Takav zaključak potvrđuje osobito članak 80. stavak 2. navedene direktive, koji od tog tijela zahtijeva da prilikom donošenja odluke o žalbi korisnika platnih usluga, ako je to primjenjivo, obavijesti podnositelja žalbe o postojanju izvansudskog rješavanja sporova u skladu s člankom 83. iste direktive.

65 Točno je da ovlasti iz članaka 80. do 82. Direktive 2007/64 i one iz njezina članka 83. može izvršavati isto nacionalno tijelo, kako je to izričito predviđeno člankom 83. stavkom 1. navedene direktive u vezi s njezinom uvodnom izjavom 52. Međutim, čak i u takvoj situaciji žalbeni postupci i postupci kažnjavanja iz članaka 80. do 82. Direktive 2007/64 i izvansudski postupci rješavanja sporova iz njezina članka 83. ostaju odvojeni i autonomni, tako da se ovlasti koje nacionalno tijelo ima u okviru žalbenih postupaka ne mogu izvršavati u okviru izvansudskih postupaka rješavanja sporova i obrnuto.

66 Kao treće, treba istaknuti da, na temelju članka 51. Direktive 2007/64, kada korisnik platnih usluga nije potrošač, stranke mogu dogovoriti da se, među ostalim, članak 75. te direktive u cijelosti ili djelomično ne primjenjuje. Uvodnom izjavom 20. navedene direktive, s obzirom na koju treba tumačiti taj članak 51., naglašava se da potrošači i poduzeća nisu u istom položaju i da im nije potrebna ista razina zaštite. Tom se uvodnom izjavom 20. također navodi da, iako je potrošačima važno zajamčiti prava odredbama od kojih nije moguće odstupiti ugovorom, poduzećima i organizacijama razumno je dopustiti da se dogovore drukčije. Međutim, istom uvodnom izjavom dodaje se da bi se u svakom slučaju određene osnovne odredbe Direktive 2007/64 trebale uvijek primjenjivati, neovisno o statusu korisnika.

67 U ovom slučaju iz spisa kojim Sud raspolaže proizlazi da je društvo Forcing Development, koje je poduzeće, a ne potrošač u smislu članka 4. točke 11. Direktive 2007/64, ugovorom o tekućem računu sklopljenim 11. travnja 2005. dogovorilo s društvom PrivatBank da će isključiti primjenu odredbi nacionalnog prava kojima se provodi članak 75. te direktive na njihove odnose kao korisnika i pružatelja platnih usluga.

68 U tim okolnostima, kao što to ističe nezavisni odvjetnik u točki 103. svojeg mišljenja, na sudu koji je uputio zahtjev je da ocijeni usklađenost tog ugovora o tekućem računu s nacionalnim odredbama kojima se provodi članak 75. Direktive 2007/64, uzimajući, među ostalim, u obzir njezinu uvodnu izjavu 20.

69 S obzirom na navedeno, na treće pitanje valja odgovoriti tako da članke 80. do 82. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da ne ovlašćuju nadležno tijelo u smislu tih odredbi da primjenjujući kriterije koji su utvrđeni u njezinu članku 75. rješava sporove koji nastaju zbog neizvršenja ili pogrešnog izvršenja platne transakcije između korisnika i pružatelja platnih usluga kada takvo tijelo izvršava svoju ovlast razmatranja žalbi korisnika platnih usluga i izricanja kazni pružateljima platnih usluga u slučaju povrede primjenjivih odredbi. Ti sporovi trebaju se riješiti u okviru izvansudskih postupaka rješavanja sporova iz članka 83. Direktive 2007/64, ne dovodeći u pitanje pravo na pravni lijek pred sudom koje predviđa nacionalno postupovno pravo. Ako je nacionalni zakonodavac odlučio koncentrirati ovlasti koje proizlaze, s jedne strane, iz navedenih članaka 80. do 82. i, s druge strane, iz navedenog članka 83. samo u jednom tijelu, ono mora ovlasti iz svake od tih kategorija izvršavati na autonoman način, isključivo u okviru postupka koji se na njih odnosi.

Četvrto pitanje

70 Svojim četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita moraju li tijela nadležna za izvršavanje bonitetnog nadzora na temelju članaka 20. i 21. Direktive 2007/64 i za razmatranje žalbi i izricanje kazni na temelju članaka 80. do 82. te direktive uzeti u obzir arbitražnu odluku donesenu u sporu između korisnika i pružatelja platnih usluga.

71 Najprije treba napomenuti da se zaključci iz točaka 59. i 60. ove presude primjenjuju i na odgovor koji treba dati na ovo pitanje. Naime, s jedne strane, članci 20. i 21. Direktive 2007/64 ne mogu se primijeniti u slučaju poput onoga u glavnom postupku, zbog čega nije potrebno odgovoriti na dio pitanja koji se odnosi na tumačenje tih odredbi. S druge strane, nacionalni zakonodavac odredio je da su članci 80. do 82. te direktive primjenjivi na platne usluge koje nisu obuhvaćene njezinim područjem primjene, čime se opravdava nadležnost Suda za odgovor na taj dio pitanja.

72 U tom pogledu, prije svega treba utvrditi da Direktiva 2007/64 ne sadržava nijednu odredbu koja se odnosi na dokaznu vrijednost arbitražne odluke u okviru žalbenih postupaka i postupaka kažnjavanja iz njezinih članaka 80. do 82.

73 Međutim, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da je, u nedostatku propisa Unije u tom području, na svakoj državi članici da uredi postupovna pravila za upravne i sudske postupke, koja obuhvaćaju i dokaznu snagu dokumenta, a koja trebaju osigurati zaštitu prava koja pojedinci uživaju na temelju prava Unije, uz poštovanje načela ekvivalentnosti i djelotvornosti (vidjeti u tom smislu presude od 16. prosinca 1976., Rewe-Zentralfinanz i Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, t. 5. i od 26. lipnja 2019., Craeynest i dr., C-723/17, EU:C:2019:533, t. 54.) a da se ne ugrozi koristan učinak prava Unije (vidjeti u tom smislu presude od 6. listopada 2015., Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, t. 50. i od 27. lipnja 2018., Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, t. 46.).

74 Nadalje, treba podsjetiti na to da žalbeni postupci i postupci kažnjavanja na temelju članaka 80. do 82. Direktive 2007/64 i izvansudski postupci rješavanja sporova na temelju njezina članka 83., u koje se ubrajaju arbitražni postupci, imaju različite ciljeve i svrhe, kao što je to navedeno u točki 63. ove presude.

75 Iz toga slijedi da je mogućnost da se u okviru žalbenih postupaka i postupaka kažnjavanja uzme u obzir dokument koji je rezultat izvansudskog rješavanja sporova na temelju članka 83. te direktive stoga ograničena posebnom svrhom žalbenih postupaka i postupaka kažnjavanja kao i subjektivnim pravima koja se trebaju zajamčiti u tom kontekstu.

76 S obzirom na navedeno, na četvrto pitanje valja odgovoriti tako da je, na temelju načela postupovne autonomije država članica, nacionalnom zakonodavcu dopušteno ovlastiti nadležno tijelo da u okviru žalbenih postupaka i postupaka kažnjavanja iz članaka 80. do 82. Direktive 2007/64 uzme u obzir arbitražnu odluku kojom se rješava spor između korisnika i pružatelja platnih usluga na koje se odnose ti postupci, pod uvjetom da dokazna snaga koja se priznaje toj odluci u okviru navedenih postupaka ne može ugroziti njihov poseban cilj i svrhu, prava obrane dotičnih osoba ili autonomno izvršavanje ovlasti i nadležnosti dodijeljenih tim tijelima, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Troškovi

77 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (deveto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 2. stavak 2. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ, kako je izmijenjena Direktivom 2009/111/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009., treba tumačiti na način da mu se ne protivi nacionalni propis prema kojem je tijelo iz njezina članka 82. nadležno za razmatranje žalbi i izricanje kazni u slučaju platnih usluga izvršenih u valuti treće zemlje.**

2. **Članci 20. i 21. Direktive 2007/64, kako je izmijenjena Direktivom 2009/111, nisu primjenjivi *ratione personae* na kreditne institucije.**

3. **Članke 80. do 82. Direktive 2007/64, kako je izmijenjena Direktivom 2009/111, treba tumačiti na način da ne ovlašćuju nadležno tijelo u smislu tih odredbi da primjenjujući kriterije koji su utvrđeni u njezinu članku 75. rješava sporove koji nastaju zbog neizvršenja ili pogrešnog izvršenja platne transakcije između korisnika i pružatelja platnih usluga kada takvo tijelo izvršava svoju ovlast razmatranja žalbi korisnika platnih usluga i izricanja kazni pružateljima platnih usluga u slučaju povrede primjenjivih odredbi. Ti sporovi trebaju se riješiti u okviru izvansudskih postupaka rješavanja sporova iz članka 83. Direktive 2007/64, kako je izmijenjena Direktivom 2009/111, ne dovodeći u pitanje pravo na pravni lijek pred sudom koje predviđa nacionalno postupovno pravo. Ako je nacionalni zakonodavac odlučio koncentrirati ovlasti koje proizlaze, s jedne strane, iz navedenih članaka 80. do 82. i, s druge strane, iz navedenog članka 83. samo u jednom tijelu, ono mora ovlasti iz svake od tih kategorija izvršavati na autonoman način, isključivo u okviru postupka koji se na njih odnosi.**

4. **Na temelju načela postupovne autonomije država članica, nacionalnom zakonodavcu dopušteno je ovlastiti nadležno tijelo da u okviru žalbenih postupaka i postupaka kažnjavanja iz članaka 80. do 82. Direktive 2007/64, kako je izmijenjena Direktivom 2009/111, uzme u obzir arbitražnu odluku kojom se rješava spor između korisnika i pružatelja platnih usluga na koje se odnose ti postupci, pod uvjetom da dokazna snaga koja se priznaje toj odluci u okviru navedenih postupaka ne može ugroziti njihov poseban cilj i svrhu, prava obrane dotičnih osoba ili autonomno izvršavanje ovlasti i nadležnosti dodijeljenih tim tijelima, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.**

Potpisi